

MCHJAR UCHUN MUQOBIL MOLIVAVIY RESURLARNI JALB ETISHNI HUQUQIY MASALALARI.

Dilfuza Miradxamova

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13336542>

Annotatsiya. Ushbu maqolada MChJlar uchun muqobil moliyaviy resurslarni jalb etishni huquqiy masalalari haqidagi ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: korxonalar, korxonaning resurslari, moliyaviy resurslar, inqirozli vaziyat, bozor iqtisodiyoti, moliyaviy barqarorlik.

LEGAL ISSUES OF ATTRACTING ALTERNATIVE FINANCIAL RESOURCES FOR LLCS.

Abstract. This article provides information on the legal issues of attracting alternative financial resources for LLCs.

Key words: enterprises, enterprise resources, financial resources, crisis situation, market economy, financial stability.

ПРАВОВЫЕ ВОПРОСЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ АЛЬТЕРНАТИВНЫХ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ДЛЯ ООО.

Аннотация. В данной статье представлена информация по правовым вопросам привлечения альтернативных финансовых ресурсов для ООО.

Ключевые слова: предприятия, ресурсы предприятия, финансовые ресурсы, кризисная ситуация, рыночная экономика, финансовая устойчивость.

Zamonaviy jamiyatda iqtisodiyotning asosiy va hatto tuzilmani tashkil etuvchi elementlari bo'lgan korxonalar muhim rol o'ynaydi.

Korxonaning moliyaviy holati uning tahlili va diagnostikasi bilan belgilanadi. Buning uchun korxonaning resurslar bilan ta'minlanishi va ularni shakllantirish manbalariga baho beriladi.

Har qanday xo'jalik bitimi natijasida korxonaning moliyaviy holati yaxshilanishi, yomonlashishi yoki o'zgarishsiz qolishi mumkin.

Ushbu ish mavzusining dolzarbligi shundan iboratki, cheklangan moliyaviy resurslar sharoitida korxonalar faoliyati to'lovga layoqatsiz holatga tushib qoladi va moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligini shakllantirish va oshirish birinchi darajali vazifaga aylanadi.

Har qanday korxona va uning faoliyati muayyan natijaga qaratilgan. Ba'zi korxonalar o'z maqsadlariga muvaffaqiyatli erishadilar, boshqalari esa foydadan ko'ra ko'proq yo'qotishlar bilan ishlaydi. Yuqori raqobatbardosh bozor iqtisodiyoti va ortib borayotgan inflyatsiya sharoitida korxonani qanday boshqarish muhim ahamiyatga ega.

Korxona rivojlanishining iqtisodiy barqarorligi bugungi kunda hal qilinishi kerak bo'lgan asosiy muammolardan biridir. Uning paydo bo'lishiga Rossiyadagi inqirozli vaziyat, boshqaruvning yangi shakllari va bozor iqtisodiyoti yordam berdi. Moliyaviy barqarorlik tashkilotlarning o'zlari va ularning faoliyatida ishtirok etuvchi sheriklari uchun ham zarurdir.

Moliyaviy barqarorlik - bu investitsiyalarni jalb qilish, kreditlar olish, etkazib beruvchilar va iste'molchilarni tanlash qobiliyati ko'rinishidagi bozordagi afzalliklarni kafolatlaydigan ta'rif.

Tashkilotning moliyaviy barqarorligiga erishish moliyaviy resurslar manbalarini jalb qilishni va ularni oqilona taqsimlashni talab qiladi. Bu muammolarni hal qilishga va korxonaning ahvolini barqarorlashtirishga yordam beradi.

1. Korxonaning moliyaviy resurslarini shakllantirish va ulardan foydalanishni o'rganishning nazariy jihatlar

1.1. Moliyaviy resurslarning mohiyati va ularni shakllantirish manbalari

Moliya jamiyatdagi iqtisodiy munosabatlarning bir qismidir, lekin amalda biz mavhum munosabatlar bilan emas, balki real pul bilan shug'ullanamiz. Moliya yordamida qiymatni taqsimlash va qayta taqsimlash daromadlar, tushumlar va jamg'armalar ko'rinishidagi mablag'larning harakati bilan birga amalga oshiriladi, ular birgalikda moliyaviy munosabatlarning moddiy tashuvchisi bo'lgan moliyaviy resurslarni tashkil qiladi.

1.2. Korxonada moliyaviy resurslardan foydalanish

Moliyaviy resurslarning tarkibi ularni olish manbalari bilan belgilanadi. Korxonaning moliyaviy resurslarini shakllantirish manbalari bo'lib uning o'z mablag'lari, qarz mablag'lari va qayta taqsimlash orqali olingan moliyaviy resurslar hisoblanadi.

O'zining moliyaviy resurslarini shakllantirish ichki va tashqi manbalar orqali amalga oshiriladi. O'zining moliyaviy resurslarini shakllantirishning ichki manbalari orasida korxona ixtiyorida qolgan, ta'sis organining qarori bilan iste'mol va jamg'arish maqsadlarida taqsimlanadigan foyda katta ahamiyatga ega.

Shuningdek, asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarning eskirish qiymatining pul ifodasini aks ettiruvchi amortizatsiya to'lovlari ham katta rol o'ynaydi.

Moliyaviy resurslarni shakllantirishning tashqi manbalari orasida aktsiyalarning qo'shimcha emissiyasi va ilgari barqaror majburiyatlar sifatida tasniflangan ayrim korxona mablag'lari muhim o'rin tutadi.

Qarz mablag'lari korxonaga daromadlarni, xo'jalik operatsiyalari hajmini oshirishga va o'z kapitalining rentabelligini oshirishga imkon beradi, chunki qarz mablag'lari o'z moliyaviy resurslariga nisbatan arzonroq manba hisoblanadi. Shuningdek, qarzga olingan moliyaviy resurslarni jalb qilish korxona rahbarlariga moliyaviy resurslar hajmini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi, ya'ni. korxonalar yangi investitsiya imkoniyatlariga ega bo'ladi.

Korxonalarning moliyaviy resurslari hajmi ishlab chiqarish hajmiga, uning samaradorligiga bog'liq va ulardan foydalanish imkoniyatlarini belgilaydi:

- zarur kapital qo'yilmalarni amalga oshirish;
- aylanma mablag'larning ko'payishi;
- moliyaviy majburiyatlarni bajarish;
- qimmatli qog'ozlarga investitsiya qilish;
- ijtimoiy ehtiyojlarni, xayriya va homiylikni ta'minlash.

Moliyaviy resurslar korxonalar tomonidan ishlab chiqarish va investisiya faoliyati jarayonida foydalaniladi. Ularning mavjudligining asosiy shakllari korxonaning asosiy va aylanma mablag'laridir. Moliyaviy resurslar korxona balansining passiv qismida aks ettiriladi.

Kapital - bu korxonani ishlab chiqarish va rivojlantirishga qo'yilgan va aylanma tugaganidan keyin foyda keltiradigan moliyaviy resurslarning bir qismi.

Kapital doimiy harakatda - muomalada. Kapitalning uchta shakli mavjud: pul shakli, ishlab chiqarish shakli va tovar shakli.

Kapital moliyaviy resurslarning o'zgartirilgan shakli sifatida ishlaydi, ular kelib chiqishiga ko'ra quyidagilarga bo'linadi: o'z (ichki) va turli shartlarda jalb qilingan (tashqi).

Korxonada kapital shakllanishining asosiy xususiyatlarini ajratib ko'rsatamiz:

Har qanday biznesni yaratish uchun siz asosiy shartni bajarishingiz kerak - kapitalni shakllantirish. Buning uchun avvalo kerakli miqdorda kapital ishlab chiqarish kerak. Kapital yaratmasdan turib, yaratilayotgan korxona uchun aktivlarni sotib olish mumkin emas.

Birinchidan, korxona faoliyati uchun unga umumiy ehtiyoj aniqlanadi. Bu ehtiyoj turli manbalar orqali qondirilishi mumkin.

Kapitalning shakllanishi uning dastlabki jamg'arish jarayoni bilan chambarchas bog'liq.

Asosan, kapital to'planishi mamlakatdagi iqtisodiy vaziyatga bog'liq.

Kapitalning shakllanishi korxona hayotiy tsiklining barcha bosqichlarida sodir bo'ladi.

Korxona ochilgandan to uning "qarishi" gacha kapital doimiy ravishda shakllanadi.

Kapitalni shakllantirish jarayoni deterministik va tartibga solinadi.

Kapitalni shakllantirish korxonaning strategik rivojlanishining maqsad va yo'nalishlari bilan uzviy bog'liqdir.

Faoliyat ko'rsatayotgan korxonaning yangi o'z kapitalini ichki manbalar hisobidan shakllantirish sur'ati uning egalarining vaqt imtiyozlari bilan belgilanadi.

Kapitalni shakllantirish korxonaning bozor qiymatini oshirishni ta'minlash bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu korxona boshqaruvidagi asosiy maqsadlardan biridir. Bu o'sish nafaqat korxonaning xo'jalik aylanmasida o'z moliyaviy resurslari miqdorining ko'payishi, balki foydalaniladigan kapitalning oqilona tarkibini shakllantirish bilan ham ta'minlanadi.

Korxonaning moliyaviy barqarorligi kapitalning samarali shakllanishiga bog'liq. Kapitalni samarali shakllantirish kelajakda moliyaviy xatarlarning paydo bo'lishining oldini oladi va bankrotlik xavfining oldini olishga yordam beradi.

Kapitalni shakllantirishdan tashqari, korxonalar quyidagi muammolarni hal qilishlari kerak:

- undan samarali foydalanish;
- kapitalni jalb qilish shakllarini optimallashtirish;
- kapitalni shakllantirish bilan bog'liq risklarni hisobga olish;
- yakka tartibdagi tashkiliy-huquqiy shakldagi, o'lchamdagi, mulkchilik shaklidagi va hokazo korxonalar kapitalini shakllantirishning aniq mexanizmlaridan foydalanish.

"NK Rosneft" AJning asosiy daromad manbai uning asosiy ishlab chiqarish faoliyati - neft qazib olish, uni qayta ishlash va sotishdir. Ishlab chiqarish faoliyatida muvaffaqiyatga erishish, neft va neft mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotish hajmini oshirish, sifatini oshirish orqali korxona sof foydani oshirish maqsadiga erisha oladi.

"NK Rosneft" OAJ strategiyasi neftni qayta ishlash zavodini modernizatsiya qilish dasturi orqali qiymatni oshirish, ishlab chiqarish quvvatlarini rivojlantirish, uglevodorod qazib olishni ko'paytirish va neft va gaz zaxiralarini ko'paytirish, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, yakuniy neft mahsulotlarini yaratish orqali qo'shilgan qiymatni oshirish, shuningdek, ishlab chiqarish hajmini oshirishga qaratilgan bo'lishi kerak. qiymat zanjiri bo'ylab samaradorlik.

Masalan, 2015-yilda neftni qayta ishlash zavodini modernizatsiya qilish dasturi doirasida kompaniya Kuybishev neftni qayta ishlash zavodi, Novokuybishev neftni qayta ishlash zavodi va Ryazan neftni qayta ishlash zavodida so'nggi izomerizatsiya qurilmalari, Ryazan neftni qayta ishlash zavodida mazut uchun vakuumli distillash qurilmasi qurilishini yakunladi va Novokuybyshev neftni qayta ishlash zavodidagi islohot bo'linmalari. Ushbu chora-tadbirlar 2015 yilda EVRO-4 va EVRO-5 sinfidagi motor yoqilg'ilarini ishlab chiqarishni 18 foizga oshirishga olib keldi, kompaniyaning Rossiya va xorijiy zavodlarida 100 million tonna neftni qayta ishlashga va 2017,4 million tonnani sotishga yordam berdi. neft va neft mahsulotlari (o'sish 7,5%).

2016 yilda engil neft mahsulotlarining rentabelligi 54,8% dan 55,3% gacha, qayta ishlash chuqurligi esa 65,3% dan 66,5% gacha oshirildi, shuningdek, Rossiya bozorida benzin va dizel yoqilg'isi ishlab chiqarishga to'liq o'tish amalga oshirildi Evro-5 sinfidan chiqib, Texnik reglament talablariga muvofiq, Syzran va Kuybishev neftni qayta ishlash zavodlarida katalitik reforming agregatlarini rekonstruksiya qilish yakunlandi.

Mavjud konlarda neft qazib olish hajmini saqlab qolish uchun geologik-texnikaviy chora-tadbirlar dasturini ishlab chiqish va amalga oshirish hajmini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirish kerak: gidravlik yoriqlarni amalga oshirish, yangi yuqori rentabellikdagi quduqlarni burg'ulash, optimallashtirish. suyuqlik tanlash, faol bo'lmagan quduqlar zaxirasini tugatish, shuningdek, neft qazib olishni oshirishning boshqa samarali va innovatsion usullaridan foydalanish sohasida.

«Rosneft» AJning eng katta muammosi - bu neft va neft mahsulotlarini sotish bozorlarining qisqarishi, shuningdek, neftni qayta ishlashning past darajasi va natijada yakuniy neft mahsulotlari uchun yuqori qo'shimcha qiymatning yo'qligi.

«Rosneft» AJning ustuvor vazifasi - mavjud konlarda ishlab chiqarishning maqbul darajasini saqlab qolish va Uzoq Sharqda noyob burg'ulash platformalaridan foydalangan holda yangi konlarni ishga tushirish bo'yicha keng ko'lamli loyihalarni amalga oshirish orqali ishlab chiqarish hajmini oshirishdir. Buni amalga oshirish uchun sizga kerak:

1) mavjud konlardan neft qazib olishni oshirish va quduqlar zaxirasidan yanada oqilona foydalanish;

2) quduqlardan neft olish darajasini oshirish uchun yangi texnologiyalarni joriy etish, bu esa atrof-muhitga yukni kamaytiradi;

3) yangi rentabellikdagi ishlab chiqarish fondlarini va geologiya-razvedka litsenziyalarini sotib olish.

Korxona foydasini oshirishning asosiy omillaridan biri neft qazib olishning maqbul darajasini saqlab qolishdir. Ishlab chiqarish hajmi sohasida kompaniya rahbariyati foyda darajasini nazorat qilishi kerak, chunki neft qazib olish hajmining oshishi bilan birga uni ishlab chiqarish xarajatlari ham oshishi mumkin va bu miqdor daromad miqdoridan oshib ketishi mumkin. sotishdan olingan. Bu, ayniqsa, ishlab chiqarishning bir xil darajasini saqlab qolish yoki uni ko'paytirish uchun har yili ko'proq va ko'proq resurslar talab qilinadigan mavjud konlardan foydalanishda to'g'ri keladi. Bu holat neftni qayta ishlashga ham, neft mahsulotlarini sotishga ham tegishli. 2018 yilda kompaniya neftni qayta ishlash sohasida quyidagi tadbirlarni amalga oshirishni rejalashtirmoqda:

1) modernizatsiya dasturi ob'ektlarini qurishni davom ettirish;

2) import o'rnini bosish dasturlarini amalga oshirish;

3) samaradorlikni oshirish chora-tadbirlari va mavjud aktivlarni saqlash dasturlarini amalga oshirish.

Umuman olganda, Rossiya Federatsiyasining neftni qayta ishlash zavodlarida xom ashyoni qayta ishlash hajmi 86,6 million tonnaga etdi. Qayta ishlash chuqurligining ushbu ko'rsatkichlari idealdan uzoqdir, ammo mavjud neftni qayta ishlash zavodlarini modernizatsiya qilish va rekonstruksiya qilish bo'yicha chora-tadbirlar juda qimmat va korxona xom ashyoni qayta ishlashni yaxshilash uchun muqobil usullarni izlashi kerak.

«Rosneft» AJ mahsulotlarini sotish sohasida barcha tarqatish kanallarining samaradorligini oshirishga eksport logistikasini rivojlantirish va kichik ulgurji savdo ulushini oshirish orqali erishish mumkin. Buni amalga oshirish uchun sizga kerak:

1) mintaqaviy savdo tarmog'ini shakllantirish va yakuniy iste'molchilarning kompaniyaning yuqori sifatli mahsulotlariga kirishini ta'minlash;

2) mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, shuningdek, iste'molchilar bilan o'zaro aloqa kanallarini rivojlantirish;

3) Rossiya bozorida Evro-4 va Evro-5 ekologik standartlaridagi yoqilg'ilarni ilgari surish bo'yicha iste'molchilar bilan yaqin hamkorlik qilish.

Zararsizlik tahlili nafaqat joriy boshqaruv, balki investitsiyalar uchun ham qo'llaniladi.